

Szerb szerződés és az argentinai husbehozatal.

(A közgazdasági szakosztály ülése 1910 október 21-én.)

A husdrágaság jelszava alatt ügyesen rendezett mozgalmat sikerült Bécsből Budapestre átszármaztatni és a magyar közélet követelésévé tenni Aehrenthal külügyminiszter ismeretes Balkán-politikáját. Felült ennek a mozgalomnak a magyar sajtó, mely öntudatlanul szolgálja azt a különben általa is hibáztatott célt, hogy a Balkán-államok politikai barátságát gazdasági engedményekkel szolgáljuk meg. Felvonultak természetesen a szocialisták is, akik nagy mohósággal az izgatás tőkéjeként használják ki a drágaság jelszavát a gyűlölt borkabátosok ellen. Most végre Budapest fővárosa is belekeveredik a nagy felvonulásba, mert kétségtelenül követelni fogja a szerb behozatal fokozott mértékben való engedélyezését, sőt az élőállatbehozatalt, ami pedig állattenyésztésünk érdekeinek az elképzelhető legnagyobb sérelmét jelentené.

A Bécsben megindított és jól szervezett mozgalomnak máris megvan az az eredménye, hogy az argentinai fagyasztott husból nagyobb próbaszállítmányt hoztak be s ezzel az agrárvámvédelem feladására az első erőszakos lépést megtették.

Mindezeknél fogva az OMGE. szükségét látta annak, hogy az egyre fenyegetőbb alakot öltő mentési műveletek veszedelme ellen ismételten tiltakozzék. A közgazdasági szakosztály tehát tárgyalás alá vette úgy a szerb szerződés, mint az argentinai husbehozatal tervét s hozott határozataival megerősítette a gazdaközönség idáig való állásfoglalásait. Őszintén sajnáljuk, hogy az ülés látogatottsága egyáltalán nem volt arányban a szövegben fekvő kérdés óriási horderejével.

A közgazdasági szakosztály a Szerbiával f. évi július 27-én megkötött szerződést tudomásul vette ugyan, de nem mulaszthatta el egyúttal megdöbbenését kifejezni az előző kormány és az osztrák kormány megállapította husbehozatali összkontingens tullépésén, eleve is tiltakozva az ellen, hogy ez a sajnálatos lépés a jövőre precedensül szolgálhasson. A legerélyesebben tiltakozott azonban azon a székesfőváros által is támogatott agitáció ellen, amely Szerbiának a már megkötött szerződésen tulmenő engedmények megadására és határainknak a szerb élőállatbehozatal előtt való megnyitására irányul, mert ez Nyugat felé irányuló állatkivitelünk teljes megakasztásával és állategészségügyi viszonyainknak a Balkán színvonalára való sülyesztésével volna egyértelmű, anélkül, hogy a magyar és osztrák ipar versenyviszonyain e súlyos áldozat a Szerbiában már tért foglalt más államokkal szemben bármit is lendíthetne. Ami pedig a fagyasztott husnak a tengerentúli államokból való bebozsátását illeti, az OMGE. közgazdasági szakosztálya minden ilyenmű engedmény ellen elvből a legerélyesebben tiltakozott, hasonló til-

takozásra hívta fel az ország egész gazdaközönségét és egyben megütközéssel vette tudomásul, hogy kormányunk argentinai husnak próbaképpen való bebozsátásához a mezőgazdasági érdekelt-ség egyértelmű tiltakozása ellenére hozzájárult.

A nagyjelentőségű szakosztályi ülés lefolyása a következő volt:

Jelen voltak Zselénski Róbert gróf szakosztályi elnök elnöklete alatt Emödy József alelnök, Fenyvessy Adolf, Gaal Jenő dr., Jancsó Dezső, Koritsánszky János, Löherer Andor, Meskó Pál, Méhely Kálmán, Oszroluczky Miklós, Propper Samu, Renner Róbert dr. és Szily Tamás szakosztályi tagok, az egyesület tisztviselőikara részéről Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Krolopp Hugó ipari szakosztályi titkár, Mutschenbacher Emil dr. titkár, Fabricius Endre segéd-titkár, Kirchner Lajos pénztáros és Szilassy Zoltán szövetségi titkár, mint előadó.

Távolmaradásukat kimentették Bacher Emil és Mezey Gyula szakosztályi tagok.

A szakosztály megalakulása.

Rubinek Gyula igazgató az egyesületi tanács megbízásából felhívja a szakosztályt, hogy elnököt válasszon. Miután az eddigi gyakorlat szerint, de rend szerint is, a tanács elnököt ajánlani szokott a szakosztálynak, annak nevében javaslatba hozza, hogy a szakosztály elnökül eddigi érdemes elnökét, Zselénski Róbert gróft választssa meg. (Helyeslés.) Felkéri az ujonnan megválasztott elnököt az elnöki szék elfoglalására.

Zselénski Róbert gróf elfoglalván az elnöki széket, köszönetét fejezi ki a személye irányában ujonnan megnyilvánult bizalomért s az ülést megnyitja.

Javasolja, hogy a szakosztály alelnökökül az eddigi alelnököket, Bethlen István gróft és Emödy Józsefet válassza meg. (Helyeslés.) Egyben felkéri Szilassy Zoltán előadót

a szerbiai kereskedelmi szerződés kérdésében való állásfoglalásról

szóló előadása megtartására.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt szakosztály! Több hónapi tárgyalás után a magyar és osztrák kormányoknak sikerült Szerbia kormányával folyó évi július hó 27-én a kereskedelmi szerződést megkötöni. Ez a kereskedelmi szerződés egy további láncszemét képezi annak a kereskedelem-politikának, amelyet a Németország által inaugurált védővamos rendszer következményeképpen nekünk is az újabb kereskedelmi szerződésekben követnünk kell. Mindenki tudja, hogy a magyar közgazdasági érdekek Németországnak védővamos politikája által nagy hátrányt szenvedtek, mert a magyar mezőgazdasági termékek exportjának egyik legnagyobb és legbiztosabb piacza, Németország, a magas vámok által elzárva és még lehetséges exportunk a vámszabályok szigorítása által is megnehezítettén, a magyar-osztrák monarchia szerződéses vámterületének vámpolitikáját is ehhez képest megváltoztatni kellett és azt a nyomást, amelyet Németország a mi mezőgazdaságunk terményeinek értékesítésére gyakorolt, azokra a

Balkán-államokra kellett áthárítanunk, amelyek az ő mezőgazdasági terményeik exportjával eddig a szerződéses vámterületet könnyen özönlötték el.

Ismeretes, hogy a szerződéses vámterület és ebben különösen Magyarország mezőgazdasági érdekeinek érvényesítése igen nagy nehézségekkel járt. Nemcsak azért, mert az érdekelt Balkán-államok érdekeik megvédélmezésében a legnagyobb kitartást és energiát tanusították, hanem főként azért, mert a szerződéses vámterületen, Ausztriában és Magyarországon egyaránt, az ipari és kereskedelmi körök a fogyasztók érdekeire való hivatkozással maguk is megnehezíteni igyekeztek a külföldi mezőgazdasági termények elleni védelmet. Mindennek daczára azonban az átalakult közvélemény nyomása alatt a mezőgazdasági érdekek erélyesebb képviselőitnek a kormány és a társadalom részéről sikerült a Balkán-államokkal megkötött szerződésekben mezőgazdaságunk érdekeinek védelmét az eddigieket túlhaladó mértékben megvédelmezni. Az első lépést ezen a téren már az 1908-iki szerbiai, tulajdonképpen azonban a román kereskedelmi szerződés képezte, amelyet a most megkötött szerbiai kereskedelmi szerződéssel folytattunk. Ezekben a szerződésekben mindenekelőtt elsősorban láttuk hasznát az 1906-ik évben megalkotott vámtarifában a főbb kenyérmagvakra megkötött minimális vámtételeknek. Mert ezeknek segítségével sikerült elérni azt, hogy a kenyérmagvak szerződéses váma ne legyen a minimumon alul leszállítható és különösen, hogy az eddig határforgalmi és őrleési engedély címén fennállott 1 korona 50 filléres vám a jövőben engedélyezhető ne legyen és így a magyar föld fő terményét, a buzát, a vámtarifában minimálisan megállapított legalább 5 korona 20 filléres vámtéttel megvédelmezhetjük, aminek következménye, hogy a hazai termelők, úgy a buzánál, mint a főbb kenyérmagvaknál normális években az olesóban előállított balkáni termények versenyének kitéve nincsenek. A második nagy előnye a most megkötött szerződéseknek, hogy ezekben a gazdaközönségnek már régi, de eddig nem érvényesülhetett az a törekvése érvényesült teljes mértékben, hogy a Balkán-államokból az élőállatbehozatal és átvitel teljesen tiltatott. A Balkán-államok rendezetlen állategészségügyi viszonyai és teljesen szervezetlen állategészségügyi szolgálata az előbbi kereskedelmi szerződések által megengedett élőállatbehozatal és átvitel következtében hazai állatállományunkat az állandó fertőzés veszélyének tette ki, aminthogy tényleg ismételten be is bizonyult a hazánk területén fellépett ragadós állati betegségeknek balkáni eredete. A magyar gazdaközönség tehát nem ma, hanem már régebben állandóan követelte, hogy a keletiállamokból az élőállatbehozatal tiltassék el. Nem lehet tagadni azt, hogy a magyar gazdaközönségnek ez a kívánsága a balkáni, különösen a szerbiai érdekeltségben a leghatározottabb ellenhatást ébresztette föl, mert hiszen a Balkán-Államok és különösen Szerbiának fő termelési ágát a gabonatermesztés mellett az állattenyésztés képezi, amelynek értékesítése jóformán csakis a monarchia szerződéses vámterületén történhetett és így az állatbehozatal lehetetlenné tétele a Balkán-államok gazdasági

50 tarifátétel a jelenlegi minimál-tarifákat még tovább leszállítja. Ezenkívül a legnagyobb kedvezmény alapján a mi ipari kivitelünk is élvezheti azokat a kedvezményeket, amelyeket Szerbia más államokkal megkötött szerződéseiben az illető államoknak engedélyezett. Ez a körülmény a mi iparunknak rendkívüli becses vívmány, amennyiben megszünteti azt az eddigi állapotot, hogy a maximál-tarifa alkalmazása következtében más idegen államok a mi ipari termékeink elől gyorsan és nagy mértékben hódították el Szerbiában a teret.

Mindezek folytán a magyar gazdaközönség megnyugvással veheti tudomásul a Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződést, bár sajnálattal kell kiemelni, hogy a Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződésben a Balkán-államok részére megállapított sertések kontingense 50 ezer darabbal emeltetett. Ez mindenesetre a magyar mezőgazdaságnak hátrányára van. Az igazságnak tartozunk azonban annak a kijelentésével, hogy ez a hátrány mérsékelve van azáltal, hogy az 50 ezer darab sertéssel nagyobb kontingenst Szerbia, épp úgy mint Románia, csak a szerződés utolsó éveiben használhatja ki teljesen, addig pedig évenként csak fokozódó mennyiséget hozhat be, minek folytán hogyha a romániai és szerbiai évenkénti sertéskontingensek mennyiségét összeadjuk és az így kikerülő összeget a szerződéses évek számával elosztjuk, akkor átlagban tényleg egy évre 120 ezer darabnál, mint amennyit az eredeti összkontingens megállapított, több nem jön ki.

Amidőn tehát elmentünk a végső határáig azoknak az áldozatoknak, amelyeket a szerződés létrejövetele érdekében a hazai mezőgazdaság a saját romlása nélkül meghozhat, egyúttal önrizzel konstatalhatjuk, hogy a szerbiai kereskedelmi szerződésben a hazai ipar és kereskedelem érdekei is kellőképpen érvényesültek. Az eddigi kereskedelmi politika egyoldalulag csak az ipar és kereskedelem védelmére szorított, a mostani szerződésben értük el első ízben a mezőgazdaság érdekeinek paritáris védelmét és ezzel helyreállítván a helyes egyensúlyt, a hazai munka eredményének biztosítását várhatjuk.

A szerbiai szerződésben megadott mezőgazdasági engedményeknél tovább menni azonban öngyilkosság nélkül nem szabad. Az a kereskedelempolitika, amelyet a külügyminiszter a delegációban előterjesztett külügyi expozéban hangoztatott, a borralaló politikája, amelyet vizontszolgálat várása és nyújtása nélkül szokás följárlani. Nagyon helyesen jellemezte ezt a politikát Tisza István gróf, ugyancsak a delegáció külügyi bizottságának ülésén tartott beszédében és egyúttal hiabavalónak is jelezte, amelynek eredményét éppen a legválságosabb időkben hiába fogjuk várni, mint azt a bosznia-hercegovinai annexió alkalmából tapasztalhattuk, amidőn Szerbia majdnem háboruba kergette monarchiánkat, holott évtizedeken keresztül a mi gazdasági érdekeink rovására vele folytatott kereskedelmi politikánk engedékenységből élt. A háboru szerencsés elkerülése dacára most vagyunk kénytelenek a több százmillió költséges számláját a hadikészletnek megfizetni.

Ilyen viszonyok között valóban a rövidlátásnál egyébnek alig lehet nevezni azt a legújabb ipari és kereskedelmi körökből megindult agitációt, melynek a főváros tanácsa is szolgálatába szegődött s amely a husszükséglet jel-szavával Szerbiának mezőgazdaságunk rovására további engedmények adása s nevezetesen határainknak a szerb állatbehozatal számára való megnyitására törekszik. Rubinék Gyula a múlt évi június hó 12-én Budapesten megtartott országos gazdaggyűlésen előadott tanulmányában az 1894—1907. évi statisztikai adatok alapján bebizonyította, hogy az említett 12 év alatt fennállott szerződéses viszonyt Magyarország 408 millió koronával fizette meg, mert a szerbiai nyersterménybehozatal ennyivel volt nagyobb oda kivitt ipari termékeink értékénél, Ausztriának pedig ugyanezen idő alatt 852 millió korona haszna volt, mert ennyivel haladta meg

az ő ipari kivitelének értéke a Szerbiából hozzákerült nyerstermények értékét. Azok tehát, akik a hazai ipar és fogyasztók előtérbe tölt érdekeivel igyekeznek Szerbiának még további engedményeket mezőgazdaságunk rovására kicsikarni, nem a hazai, hanem elsősorban az osztrák fogyasztók érdekeit szolgálják talán öntudatlanul, de másodsorban szolgálják a többi külföldi államét is, melyek a legnagyobb kedvezmény alapján mindazokra a kedvezményekre igényt tarthatnak, amelyeket a mi külön áldozataink fejében Szerbiától kieszközölünk sikerülne. És nem gondolják meg, hogy a külföld érdekeinek ezen előmozdítása a hazai mezőgazdasági termelés károsításával jár, holott mezőgazdaságunk fogyasztóképességének állandó emelése egyúttal ipari termelésünk állandó fejlődésének és boldogulásának a legbiztosabb alapja.

De határainknak a szerbiai szarvasmarha előtt való megnyitása, amit az említett agitáció mind hangosabban követel, a kívánt célt meg nem valósítaná. A vágómarhában beállott azt a csökkenést, amely főként amiatt következett be, hogy az utóbbi évek rossz takarmánytermései következtében a tenyésztés anyaga megcsökkent és hogy Németország határainak elzárása miatt nálunk a szarvasmarhatenyésztés és hizlalás övedelmezősége csökkenvén, a tenyésztők azzal felhagyni kényszerültek, a szerbiai állatok behozatalának engedelmé meg nem szüntethető. Mert igaz ugyan, hogy Szerbia az előbbi szerződés tartama alatt évenként körülbelül 75,000 darab szarvasmarhát és körülbelül 120,000 drb sertést hozott be hozzánk; ez a behozatal azonban az 1906. évi július 7-én bekövetkezett vámháboru óta teljesen megszűnt és Szerbia hiába igyekezett állatai értékesítésére más államokban más módokat szervezni. Ez neki nem sikerülhetett, mert élőállatot egyetlen állam sem boesájt be a maga területére, a vágott hús kivitelére pedig oly költséges vágó-, fűlő- és szállítóeszközök beszerzése szükséges, amelyet még Szerbiánál gazdagabb és rendezettebb állami pénzügyekkel bíró államok sem képesek pláne oly rövid idő alatt létesíteni. Ennek következtében Szerbiában is jelentékenyen megcsappant az állattenyésztés és Szerbia sem rendelkezik már oly jelentékeny állatállománnyal, hogy abból számottevő exportot üzhethet. Mihelyt a határt megnyitnók, a marha ára ott is jelentékenyen felemelkednék és olesó husanyagot ott sem lehetne beszerezni. Jól tudják ezt a budapesti mészárosok is. Erre mutat a szerbiai állatbehozatal mellett legjobban kardoskodó „Husiparosok Országos Szövetsége”-nek hivatalos közlönyében, a „Mészárosok és Hentesek Lapja”-nak folyó évi október hó 13-án megjelent 41. számában vezető helyen álló közleménye, amelyben a határ megnyitásának kérdéséről a következőképpen nyilatkozik:

„A főváros tanácsa és a husiparos közvélemény nagyrésze is azon az állásponton van, hogyha már husbehozatalról van szó, inkább a szomszédos keleti országokból hozzunk élőállatot, mintsem a tengerentúlról húst... Azonban ha kinyitnánk a szerb és román határt, mi történnék? Az, hogy úgy ellepnék a magyar és az osztrák állatkereskedők a két országot, hogy a nagy kereslet következtében ugyszólván néhány nap alatt kiegyenlítődnek a most még fennálló árkülnözet és az akciónak az eredménye az lenne, hogy fölemelnék a szerb és román állatok értékét a mi pénzünkkel, anélkül, hogy ebből nekünk hasznunk lenne.”

Látható ebből, hogy a mészárosok maguk is tisztában vannak azzal, hogy a határ megnyitása a husszükségen nem segítene, mert a baj nem lokális, nem pusztán a mi hazánkra szorított, hanem általános, mondhatnám nemzetközi, amelyet részben az igények növekedése, részben a tenyésztés megcsappanása idézett elő, de aminek megszüntetése elsősorban is a tenyésztésnek a jó kereskedelmi szerződések

védőszárnyai alatti fejlődése és növekedése veteti csak végét. Vannak ezenkívül még más eszközök is a baj enyhítésére, amelyeket meglatni nem akarnak, de amelyek hatása annál kevésbé tagadható, mert hiszen a vidéken egyáltalában nem jelentkezik a husszükség oly nagy mértékben, mint a fővárosban, melynek hatósága és lakossága egyes érdekkörök önző agitációja által oly könnyen engedi magát félrevezetni.

Nemcsak a mezőgazdaságnak, hanem az iparunk is érdeke tehát, hogy azokat a kedvezményeket, melyeket a szerbiai kereskedelmi szerződésben hazai közgazdaságunk részére a kormány-nak biztosítani sikerült, teljes mértékben fönntartsuk, megőrizzük és közgazdaságunk fejlődése érdekében hasznosítani iparkodjunk. Éppen azért minden oly törekvésnek, amely a megszerzett vámvédelmet gyöngíteni akarná, a leghatározottabban kell ellenezegülni és biztos a reményem, hogy a magyar mezőgazdaság érdekképviseleteinek, amint kitarító évtizedes munkával sikerült a mostani vámvédelmét kiküzdeniök, lesz elég határozottságuk és erejük a megszerzett javakat a nemzet egészének érdekében minden illetéktelen és önző támadás ellen meg is védelmezni.

Van szerencsém a következő határozati javaslatot elfogadásra beterjeszteni:

Határozati javaslat.

1. Az OMGE. közgazdasági szakosztálya a Szerbiával 1910. évi július hó 27-én megkötött kereskedelmi szerződést — bár sajnálattal konstatalja, hogy az előző kormány által a Balkán-államok részére megállapított husbehozatali kontingensből a sertéshus kontingense a szerződéses ciklus utolsó éveiben 50 ezer darab sertéssel túl van haladva — tudomásul veszi, mert a szerződés megkötése által megszűnt az a kereskedelempolitikai helyzet, mely ipari cikkeink kereskedelmi forgalmának normális lebonyolítását és fejlődését megakadályozta és azt a reményt tápláljuk, hogy a Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződésben a magyar mezőgazdaság által hozott áldozatokat iparunk fejlődése következtében emelkedő belföldi fogyasztásunk kárpótolni fogja.

2. Tiltakozik azon újabban megindult agitáció ellen, mely Szerbiának további kedvezmények megadására irányul, mert ezen, csakis a mezőgazdasági érdekek rovására adható kedvezmények a magyar ipar versenyviszonyain alig változtatnának és a legnagyobb kedvezmény elvénél fogva a Szerbiában tértfoglalt idegen államok iparának és kereskedelmének is előnyére válnának.

3. Felkéri ennélfogva a magyar királyi kormányt és a törvényhozást, hogy Szerbiának további kedvezményeket ne engedélyezzen.

Löherer Andor reámutat az elhangzott előadás azon passzusára, melyben előadó azt fejtegette, hogy a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés hasznát és előnyeit nem a magyar, hanem az osztrák ipar fogja élvezni. Szólvó nézete szerint szó sem lehet arról, hogy akár a magyar, akár az osztrák ipar képes legyen elhódítani a szerb piacot, annál kevésbé, mert ezt már azok előtt Németország és Anglia sokkal előrelátóbban és élelmesebben megtették. Ez minden körülmények között helytelen és téves álláspont s csupán mézesmadzagul szolgál arra, hogy a könnyen hívők, de meg az egész világot is félrevezessék és hamis felfogásba ringassák.

A határozati javaslat első pontjában foglalt indokolást szólvó nem tudja megérteni s illetve nem látja szerves összefüggésben az egész kérdéssel, sőt véleménye szerint az nem is fedi teljesen a tényleges állapotot, amennyiben iparunk a szerződés által nem kárpótolható. Éppen ezért a maga részéről azt tartaná helyesnek, ha a szóban forgó indokolás teljesen mellőzötték, egyúttal pedig szükségesnek jelzi szólvó azt, hogy a határozati

javaslat első pontja azon részében, mely a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést tudomásul veszi, „utólagosan” szó közbeszurásával kibővítették, hogy ezáltal is az előállott kényserhelyzetre utalás történjék.

A felhozott módosításokkal a határozati javaslatot elfogadják.

Rubinek Gyula sajnálattal állapítja meg, hogy a ma napirenden levő rendkívül fontos kérdések tárgyalása alkalmával oly csekélyszámu gazda jelent meg, amely körülmény felettébb nehézzé teszi az érdekükben álló küzdelmet, amelynek sulya csak akkor van, ha a gazdatársadalom az egyesületnek háta mögött tömörül azon agitációval szemben, amelyről szóló most megemlékezni kíván s amelynek a magyar székesfőváros áldozatául esett. Sajnálattal kell itt megállapítanunk, hogy az a főváros, amely a magyar mezőgazdaság emelője, annak áldozatkészsége folytán nőtt nagygyá, saját tápláló édesanyja ellen fordul olyan lehetetlen javaslatokkal, amelyek sem vámpolitikai, sem közgazdasági szempontból, de a főváros szempontjából sem állhatnak meg. Hogyan képzelhetik a főváros intéző körei, hogy egy vámpolitikai szerződés megváltoztassék azért, mert a velünk szerződő félnek csekély engedményt ad. Ilyet még a történelem nem produkált, eskis Budapest székesfőváros fogja ezt megtenni. Arról hallott már szóló, hogy szerződések megbuktak azért, mert az illető ország közgazdaságát károsították s illetve azt hitte az egyik közgazdasági faktor, hogy károsítani fogja és a szerződés visszavonására kényszerítették a kormányt, azt azonban, hogy közgazdaságunkat felkínáljuk Szerbiának, hogy csak követeljen többet, mert mi hajlandók vagyunk többet adni és az a kormány, mely a tárgyalásoknál bennünket képviselt, nem a mi érdekeinket képviselte, oly lehetetlenség vámpolitikai és közgazdasági szempontból, oly meg nem indokolható álláspont, amelyet a fővárostól a magyar mezőgazdaság egyáltalában el nem várt.

De talán köszönettel is tartozunk a főváros ezen állásfoglalásának, éppogy mint köszönettel adózunk Oroszországnak és Angliának, amelyek annakidején felígatták Szerbiát arra, hogy velünk külpolitikai téren újat huzzon. Ennek következménye az volt, hogy a kész falatot, amelyet Szerbia a szájában tartott, elejtette és kisebb falattal volt kénytelen megelégedni. A fővárosnak említett állásfoglalása is talán alkalmas lesz arra, hogy Szerbia étvágyát felizgassa s talán majd a szkupstina egészen elveti a szerb szerződést, úgy hogy ismét szerződés-telen állapot fog bekövetkezni, amiből nekünk mindenesetre csak hasznunk lehet.

Élőállatbehozatalt követel a főváros teljesen meg gondolatlanul és indokolatlanul s illetve saját önző anyagi pénzügyi érdekei szempontjából, mert ha egyéb vezérelné őt s nem az a körülmény, hogy annak folytán állatvásári istállóit jobban hasznosítsa és annak jövedelméből gyarapítsa a városi pénztárt, akkor tudhatná, hogy mely indokok azok, amelyek a magyar mezőgazdaságot nemkülönben Németországot és a nyugati államokat arra készítették, hogy a Balkán- és keleti államokból való élőállatbehozatal elől elzárkózzanak. Az állati járványoktól való félelem teljesen jogos, mert hiszen konstatalt tény, amióta élő állat nem jön be hozzánk, a száj- és körömfájás Magyarországon megszűnt. Viszont bizonyos, hogy Románia határán és Erdélyben azért van ma száj- és körömfájás, mert most szünnév meg odakünn a legeltetés, őszszel a legelőkről lekerülő állatok közül a hiányos határzár miatt becsempésztek hozzánk állatokat és azokkal együtt a szóbanforgó betegséget is. Kérdi szóló, az-e a főváros érdeke, hogy itt Magyarországon mesterségesen tönkretegye az állattenyésztést; vajjon egész Magyarországot Szerbia állattenyésztésével akarja ellátni és táplálni? Kérdi, nem-e fontosabb érdeke Magyarország állattenyésztésének fejlesztése? Hiszen Szerbia olyan állatállományal rendelkezik, hogy arra Ausztria és Magyarország hús-fogyasztását nem ala-

pithatja, mert ha ezt tenné és ugyanazon ázsiai állatok honosodnának meg nálunk állategészségügyi téren, nemcsak állattenyésztésünk menne tönkre és nem tudnók ellátni a monarchia fogyasztását, hanem még a külföld is elzárkóznék előlünk. Felhozta szóló, hogy pl. Németország sem enged be a Balkán-államok állatállományát, pedig ott sokkal nagyobb a hushiány; de nagyon természetes, hogy ott is elsősorban az állategészségügyi szempont az irányadó.

A szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetésével nemcsak az a huskontingens jöhet be, amely ott meg van állapítva a 18 koronás, illetve suly szerint 940 koronás vám mellett, hanem 30 koronás vám mellett behozható lesz friss hus is, úgy hogy ha Szerbiának tényleg nagyobb feleslege van — akár szarvasmarha, akár sertésben — mint a kontingens, azt amugy is piacunkra küldi. Mi a keleti államokkal szemben semmiféle igazságtalanságot nem követünk el, mert amikor exportálunk, ugyancsak 30 koronát kell nekünk is a friss hus után fizetni. Mi azokat a husvizsgálati nehézségeket sem emeljük, amelyeket Németország, amely olyan követelményeket állít fel, hogy oda friss húst szállítani egyáltalán nem lehet. Hangoztatja szóló, hogy a mi törekvésünk odairányul, hogy állategészségügyi szempontból védve legyünk, hogy élőállat ne jöjjön be és azonkívül meg legyen az a bizonyos vámvédelem, amelyet nekünk is el kell a keleti államokkal szemben viselni.

A határozati javaslatot elfogadják Löhérer módosításával, úgy azonban, hogy ne az egész magyarázat hagyassék ki.

A második pontot a következőképpen kívánja módosítani: (Lásd alább a módosított határozati javaslatot, mely ez értelemben fogadtatott el.)

Indítványozza egyúttal szóló, hogy az elfogadott határozati javaslat az összes gazdasági egyesületeknek megküldessék.

Osztróluetzky Miklós azon elhangzott megjegyzéssel kapcsolatban, hogy a szerb kereskedelmi szerződésben megállapított behozatali kontingens a szerződéses időszak utolsó éveiben jelentékeny mennyiséggel tullepetett, miután a gazdatársadalomnak minden szerve annakidején ismételt állást foglalt a megállapított húsbehozatali kontingens sérthetlensége érdekében, nem tartja elegendőnek, hogy a határozati javaslat ezen a tényen annak egyszerű konstataálásával átsikolják, annál kevésbbé, mert nem hinné, hogy az osztrák gazdaközönség, amely ezen kérdésben velünk együtt érdekelt, sőt bizonyos tekintetben szövetségesünk, meg fog elégedni ezzel az állásfoglalással. Mindazonáltal a maga részéről nem kíván szóló határozati javaslatot előterjeszteni oly értelemben, hogy a tudomásulvételét megtagadjuk, vagy hogy éppen tiltakozásunknak adjunk kifejezést két oknál fogva. Először, mert ez a szakosztályi ülés mindnyájunk sajnálatára nem olyan népes, nem képviseli olyan teljességében a magyar gazdaközönséget, hogy az itteni határozathozatal, amennyiben tiltakozásban vagy a tudomásulvétel megtagadásában jutna kifejezésre, kellő sulyt reprezentálna. A másik inkább szubjektív körülmény az, hogy nem tartozván szóló a kormányt támogató párt-hoz, nem tartja hivatottnak magát arra, hogy olyan indítványt tegyen, amelynek talán politikai tendenciáját lehet tulajdonítani. Habár tehát a helyzetre való tekintettel nem óhajtja kielesíteni a viszonyokat s amennyiben egyedül maradna felfogásával, meg is tudna nyugodni a sajnálat-al való tudomásulvételben, mégis ez a felfogás nem zárja ki azt, hogy legalább is óvást emeljünk az ellen, hogy ez az eset precedens erejével bírjon más eseteknél is s azon reményünknek és jogosult kívánságunknak kíván szóló kifejezést adni, hogy ilyen eset a jövőben ne ismétlődjék.

Szilassy Zoltán előadó reflektál az elhangzottakra, Rubinek módosításait készséggel magáévá teszi, mert hiszen azokkal csak világosabbá válik a határozati javaslat.

Ami Löhérer azon javaslatát illeti, hogy a szakosztály a szerb kereskedelmi szerződést *utólagosan*

vegye tudomásul, azt lehetetlennek tartja szóló, miután a kereskedelmi szerződéseknek megkötését avagy meg nem kötését előzetesen nem tőlünk kérdezik meg s egyébként is az országgyűlés ezt a szerződést még nem ratifikálta, aminek következtében mi mindig csak utólagosan vehetjük a szerződést tudomásul, ha egyáltalán tudomásul vesszük. Éppen erre való hivatkozással az „utólagos” szó közbeszurását feleslegesnek tartja.

Osztróluetzky szavaira reflektálva, reámutat szóló arra, amire egyébként előadásában is kitért, hogy tényleg a szerződés utolsó éveiben a kontingens tul van lépve. Azonban a szerződés első és pedig nagyobb részeiben nagyon alatta marad a kontingensnek, úgy hogy ha az egyes években behozható mennyiséget összeadjuk (úgy a román, mint a szerb szerződésnél) s a kapott mennyiséget a szerződéses évek számával elosztjuk, úgy átlagban az egy évre megállapított kontingensnél nagyobb összeg ki nem hozható. Ennek következtében szóló teljesen elegendőnek tartja azon tény leszövezését, hogy a kontingens a szerződés esztendejében tullepetett, ami felett az egyesület sajnálkozását fejezi ki; a rosszalást azonban mellőzendőnek tartja előadó, mert a hivatkozott tény nézete szerint a szerződésnek csak szépséghibáját képezi.

Osztróluetzky Miklós az előadóval szemben arra hivatkozik, hogyha az 50,000 darab sertésnek az utolsó években való bevitele nem okozna materiális károsodást a magyar gazdaközönségre nézve, úgy a sajnálat-al való tudomásulvétel nem indokolt. Szóló azonban ragaszkodik tett kijelentéséhez s újólag hangsulyozza, hogy az átlagszámok a piaci árakra semmi befolyással sem lehetnek. Amikor még nem tudjuk, milyen lesz a takarmánytermés, a kereslet és kínálat viszonyainál fogva minők lesznek a marhaárak: a kontingensnek 50,000 darabbal való tullepése érzékeny károsodást okozhat még az esetben is, ha a statisztikai átlag ennek ellene szól. Az a csekély többlet, amelyet a statisztikai átlagszámokkal ki tud mutatni, abszolúte nem érvényes azokban az években, amikor több behozatal nincs megengedve, míg az utolsó években, midőn a több-behozatal érvényesül, érzékeny befolyással lehet a magyar állatárakra. Éppen ezért, ha már egyszer mereven leszövezte azon álláspontunkat, hogy az előző kormány által megállapított kontingens ne legyen tullepve s ha ezen megállapodás tullepését tudomásul is vesszük, vagy abban megnyugszunk, azon oknál fogva, mert nem remélhető, miszerint olyan ellenakciót tudjunk indítani, mely eredeti álláspontunknak érvényét biztosítsa: legalább nyomatékosan adjunk ennek kifejezést a jövő érdekeinek megóvása szempontjából.

Szilassy Zoltán előadó osztja ugyan azon nézetet, hogy a statisztikai átlagszámokkal a jövőre nézve nem lehet semmiféle következtetést vonni, nem szabad azonban megelégednünk arról, hogy az előző szerződések tartama alatt, 1905-ben, tehát a vámháborút megelőző esztendőben 72,000 drb szarvasmarha és 112,000 drb sertés jött be hozzánk Szerbiából, tehát még abban az esetben is, ha itt a kontingens 50,000 darabbal felemeltetett, illetőleg 50,000 drb sertést adtunk Szerbiának a kontingensen felül, neki nem jutott volna, miután az egész sertés kontingens Romániának adatott s így Szerbia rosszabb helyzetbe kerül, amennyiben csak 15,000 szarvasmarhát kap 72,000-rel szemben és 50,000 sertést 120,000-rel szemben kontingensként. Utal előadó arra, hogy bár reánk nézve jó volt, hogy a kormány ilyen kontingenshez kötötte le magát, de a *mostani* kormány tulajdonképpen kötve nem volt, miután az *előző* kormány kötötte le magát.

Egyébként előadó nem kíván e kérdésnél immorálni s bár a maga részéről a sajnálat-al való tudomásulvétel elegendőnek tartja, mégis amennyiben ez Osztróluetzkyt megnyugtatóná, a maga részéről is hozzájárul a javaslatba azon

passzus bevételében ne törtéjék.

Rubinek G. pontját, mert ban ragaszkodik létrejött e nek integráns forgó passzus „Sajnálattal l mány és az o élőállatkonting jelen kormány holott az osztó közö követelék Szilassy Z. magáévá tesz. Jenő dr. felsz Zselénski F. a szakosztály latot Osztrólu módosításai

Az OM

Szerbiával

kötött k

veszi, m

megszün

zet, mely

mának r

megakad

Sajnál

kormány

létesült,

megállap

darab s

kormány

lését a

utasíthat

A leg

tehát, h

az érdek

sára köt

kormány

2. Til

székesfő

lan agita

kedvezm

ezen, es

sára ad

osztrák

tatnának

nél fog

foglalt i

kedelmé

3. Fe

kormány

nak to

lyezzen.

4. Ez

összes

Elnök: A

állásfogl

Szilassy Z

Ausztria és

általános dr

a hus évről

hoz. Meg ke

ez a drágula

tulságos. Az

hus drágula

könyvtárat i

hogy a közv

keresi azok

általános dr

sát enyhite

a hus által

azonképpen

és sokoldal

passzus bevételéhez, hogy hasonló esetek a jövőben ne történjenek.

Rubinek Gyula helyesli Osztrólczyk álláspontját, mert eddig is mindig a leghatározottabban ragaszkodtunk ezen a mi hozzájárulásunkkal létrejött egyezményhez, amely a kiegyezésnek integráns része. Javasolja, hogy a szóbanforgó passzus a következőképpen módosíttassék: „Sajnálattal látjuk azonban, hogy az előző kormány és az osztrák kormány között létesült, az élőállatkontingensre vonatkozó megállapodást a jelen kormány 50 ezer darab sertéssel túllépte, holott az osztrák kormány a túllépésre vonatkozó követelést visszautasíthatta volna.”

Szilassy Zoltán előadó, aki a módosítást magáévá teszi és *Osztrólczyk* Miklós s *Gadl* Jenő dr. felszólalása után

Zselénski Róbert gróf elnök konstatálja, hogy a szakosztály az előterjesztett határozati javaslatot *Osztrólczyk* Miklós és *Rubinek* Gyula módosításaival a következőleg fogadja el:

Az OMGE. közgazdasági szakosztálya a Szerbiával 1910. évi július hó 27-én megkötött kereskedelmi szerződést tudomásul veszi, mert a szerződés megkötése által megszünt az a kereskedelempolitikai helyzet, mely ipari cikkeink kereskedelmi forgalmának normális lebonyolítását és fejlődését megakadályozta.

Sajnálattal látjuk azonban, hogy az előző kormány és az osztrák kormány között létesült, az élőállatkontingensre vonatkozó megállapodást a jelen kormány 50 ezer darab sertéssel túllépte, holott az osztrák kormány a túllépésre vonatkozó követelést a magyar kormány jogosan visszautasíthatta volna.

A leghatározottabban követelnünk kell tehát, hogy az ily egyezmények, amelyek az érdekei gazdasádalom megnyugtására köttetnek, a jövőben éppen a magyar kormány által betartassanak.

2. Tiltakozik azon újabban megindult s a székesfőváros által is támogatott jogosulatlan agitáció ellen, mely Szerbiának további kedvezmények megadására irányul, mert ezen, csakis a mezőgazdasági érdekek rovására adható kedvezmények a magyar és osztrák ipar versenyviszonyain alig változtatnának és a legnagyobb kedvezmény elvénél fogva elsősorban a Szerbiában már tért-foglalt idegen államok iparának és kereskedelmének válnának előnyére.

3. Felkéri ennél fogva a magyar királyi kormányt és a törvényhozást, hogy Szerbiának további kedvezményeket ne engedélyezzen.

4. Ezen határozatunk támogatására az összes gazdasági egyesületek fölkérendők.

Elnök: A napirend következő pontja:

Állásfoglalás az argentinai husbehozatal kérdésében.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt Szakosztály! Ausztria és Magyarország fővárosaiban az általános drágaság természetszerű jelensége, hogy a hus évről-évre drágább áron jut a fogyasztókhoz. Meg kell azonban már itt jegyezni, hogy ez a drágulás sem nem megokolatlan, sem nem tulságos. Az általános drágaság és különösen a hus drágulásának okairól az újabb időben egész könyvtárat irtak már össze és azt lehet mondani, hogy a közvélemény minden faktora állandóan keresi azokat az eszközöket, amelyekkel az általános drágulást és különösen a hus drágulását enyhíteni lehetne. Kétségtelen, hogy amint a hus általános drágulásának okai különfélék, azonképpen a segítség módozatai is különfélék és sokoldalúak kell hogy legyenek. Sajátságos

jelenség mégis, hogy a városi lakosság és a főváros hatóságai a husdrágaságnak megszüntetésére mégsem akarnak más eszközt ismerni, mint a külföldi államokból való állatbehozatal megengedését, újabban pedig a tengerentuli államokból, különösen Argentínából az ott nagymennyiségben előállított fagyasztott hus behozatalának megengedését és rendszeres szervezését.

A husdrágaság enyhítésére ez a két eszköz alkalmasnak is látszik, ha igaz az, hogy a Balkán-államokban a szarvasmarha és a sertés oly olcsón produkáltatik, hogyha határainkat előttük megnyitnók is, a szarvasmarha ára jelentékenyen nem emelkednék és hogyha az ide behozott és itt levágott állatok husa jelentékenyen ocsóbban kapható volna és hogyha továbbá a Balkán-államoknak állat- és közegészségügyi szervezete olyan volna, hogy az állatbehozatal révén a magunk köz- és állategészségügyét nem veszélyeztetné. A mai szakosztályi ülésen a szerb kereskedelmi szerződésről szóló előadásomban bőven kiterjeszkedtem arra a kérdésre, hogy a szerb határnak megnyitása és a szerbiai állatok forgalmának hazánk területén való megengedése a köz- és állategészségügyi viszonyok veszélyeztetése miatt meg nem engedhető és különösen nem lehet megengedni a határ megnyitását a szerbiai állatok előtt már csak azért sem, mert ezen intézkedéssel a keleti államokkal szemben érvényesített kereskedelmi politikánknak azon sarkalatos elve dőne romba, hogy onnét az élőállatbehozatal és átvitel teljesen eltiltassék, mert Szerbiának erre vonatkozó kedvezményét úgy Románia, valamint a többi keleti államok a legnagyobb kedvezmény alapján jogosan követelhetnék és így a szerződéses vámterületet az állati és emberi betegségek behurcolásának állandóan kitennők. De a határ megnyitása nem is vezetne a kívánatos eredményre, mert hiszen éppen a budapesti husiparosok körében nagyon jól tudják azt, aminek különben a nyilvánosság előtt is kifejezést adtak hivatalos közlönyükben, hogy a szerbiai és a romániai határ megnyitása csak azt eredményezné, hogy az ott is megnyilvánuló nagy kereslet folytán az állatok ára ott is felemelkednék és ennek következtében a behozatal után az itt levágott állatok husa a husarak csökkenését elő nem idézhetné. Jól tudják ezt az illetékes szakkörök és tudják azt is, hogy a szerződéses vámterület kormányai az öngyilkossággal egyenlő ezt az intézkedést sohasem rendelhetik el, hogy a Balkán-államok, nevezetesen Szerbia állatbehozatala előtt a határt szabadabbá tegyék. Ennek következtében újabban mind erősebb agitáció nyilvánult meg aziránt, hogy a tengerentuli államokból és nevezetesen Argentínából fagyasztott húst hozzanak be a szerződéses vámterületre. Ennek a törekvésnek sarkantyut adni látszik az a körülmény, hogy abban az esetben, ha Argentínából a szerződéses vámterületre nagyobb mennyiségű húst hoznának be, ezzel szemben nemcsak a husdrágaság csökkenne, hanem egyúttal a monarchia ipari és kereskedelmi érdekei is nagyobb előnyt nyernének az Argentínába való ipari kivitel emelkedése által. És sajnálatos jelenség, hogy míg a főváros közönsége az argentinai husbehozatalt, mint az egyedül megváltó eszközt tekinti, addig sem Magyarország, sem Ausztria vidéki nagyobb városai abban a tekintetben kedvezőleg nem nyilatkoztak, ami nyilvános jele annak, hogy az argentinai hus kivánása nem tényleges szükségből ered, hanem elsősorban az argentinai külképviselet ügyes és mozgékony agitációjából. Mert hiszen láthattuk azt, hogy az első perczen, amint a husdrágaság miatt erősebb hangok merültek fel, a magyar és különösen az osztrák sajtó egyszerre telítve volt az argentinai hus olcsóságának és jóságának dicsőítésével, sőt a folyó hóban Bécsben megtartott hűtőipari kongresszus alkalmából sikerült az argentinaiaknak a fagyasztott hus dicsőítésére irányuló előadásokat tartaniok és a kongresszus tagjainak csak erőlyes ellentállásán mulott az, hogy az argentinai fagyasztott hus érdekében oly határozatot nem

hoztak, amely azt akarta kimondani, hogy a tengerentuli fagyasztott hus jobb minőségű, mint a frissen vágott hazai husféleségek.

Egész természetesnek tartjuk, hogy Argentina minden eszközt megragad arra, hogy az általa előállított fagyasztott husnak Európában minél szélesebb körű piacot szerezzen. Argentínának ugyanis az 1908-ik évben végrehajtott állatszám-lálása szerint 29.116.625 darab szarvasmarhája 938.685.834 argentinai dollár (= 4 korona) értékben, 67.211.758 drb juha 287.359.076 argentinai dollár értékben, 1.403.591 darab sertése 15.672.637 argentinai dollár értékben van. A fagyasztott hus kivitele pedig évenként 210.657 tonna 33.303.473 argentinai dollárt tett ki, amely kivitel ma csakis Nagybritanniába irányul, amely államnak szükségletéből a fagyasztott szarvasmarha 66.04^o/o-át, a fagyasztott ürühs 27.06^o/o-át szolgáltatta az argentinai köztársaság. Más államok daczára, hogy szintén kiterjedt iparral bírnak, nagy fogyasztásnak és husszükségletük saját termelésükkel fedezni nem tudják, mint Németország, Franciaország, Olaszország, a tengerentuli fagyasztott hus behozatala elől teljesen elzárkóznak. Az argentinai köztársaságra nézve ez annál nagyobb hátrány, mivel Argentina tisztán nyerstermelő állam, amelynek 6.500.000 lakosa évenként 397.600 argentinai dollár értékű árut exportál, amelynek ilyenformán a fagyasztott hus kivitele majdnem 10°/o-át teszi ki. A többi exportterményeit pedig, mint a búzát, tengerit, lenmagot, szénát minden nehézség nélkül képes nemcsak Angliában, hanem Európa más államaiban is értékesíteni. Ha tehát az argentinai köztársaságnak sikerülne Anglián kívül még más európai államban is az általa produkált fagyasztott húst állandóan elhelyeznie, ez óriási jelentőséggel bírna Argentína közgazdasági helyzetére, mert megszűnnék az angol monopólium s a fagyasztott hus ára is előreláthatólag emelkednék. Az angolok máris félnek ettől, mert a „Meat Trades Journal” egyik legutóbbi számában a következő közlemény foglalt helyet:

„Mostanáig Ausztria, Magyarország és Németország agráriusai elég erősek voltak arra, hogy kormányukat kényszerítsék, miszerint a tengerentuli húst távolsítsák. Azonban annak az agitációnak a hatása alatt, amely legutóbb Ausztriában megindult, a kormány megengedte egy szállítmánynak kóstolási czélra való behozatalát. Most már tehát kétségtelen, hogy az a hus, amelyet Nagybritannia egy negyed század óta fogyaszt, be fog jutni az említett országba is és minthogy izletes, lehetetlen lesz az osztrák kormánynak, hogy tovább is kizárja a forgalomból. Így mi angolok elveszítjük az argentinai huskereskedelem monopóliumát, aminek az lesz a következménye, hogy ez az olcsó hus, amelyet egy generáción keresztül fogyasztott Anglia, minden valószínűség szerint a duplájára fog drágulni!”

Ime tehát az angol szakkörök maguk mutatnak rá arra a hiábavaló törekvése, hogy a tengerentuli hus behozatala által a husdrágaság megszüntethető legyen.

Magunk se hiszszük, hogy az argentinai hus olyan olcsón legyen behozható. A mai lapok szerint Triesztbe érkezett 25 q argentinai hus, amelynek ára 83 korona métermázsánként. Ezt a húst próbaképpen a mézárosoknak kimérés végett kiadták és pedig olyképpen, hogy a hus elejét 120, a hátulját pedig 160 filléért árusították kg.-ként. Ez már magában véve mutatja, hogy az argentinai hus nem lehet olcsó, ha az első próbánál, amidőn kétségkívül a legjobb minőséget hozták be és a legkedvezőbb áron bocsájtják forgalomba, a kezelési költségek által annyira megdrágul. Ezen azonban még nagyobb mértékben fogják megdrágulni a rendszeres behozatalnál, amidőn is a behozatal és forgalom rendszeres üzemből tartása végett sok millióra menő költséges befektetéseket kellene hűtőházak és a szállításra alkalmas hűtőkocsik beszerzé-

sére teljesíteni. De amellett, hogy meggyőződésünk szerint az argentinai hus jelentékeny olesón nem lenne hozzánk behozható, a legfőbb érvünk az argentinai hus behozatalának további eltiltása ellen az, hogy Argentínának teljesen szervezetlen köz- és állategészségügyi szolgálata mellett azon az óriási területen, amelyen az argentinai szarvasmarhát tenyésztik, azon óriási vágóüzemek mellett, ahol azokat levágják és feldolgozzák, teljesen lehetetlen ellenőrizni azt, hogy csak teljesen egészséges állatok vágassanak le és így az argentinai hus a legnagyobb veszedelmeket rejti magában a különféle betegségek behurcolása tekintetében. Hogy ezeken a vágóhidakon mily lelkiismeretlennül, a közegészségügyi szabályoknak mily könnyelmű mellőzésével folyik a munka, azt a nagy amerikai író, Upton Sinclair „Jungle” című regényében oly realiztikus színekkel írja le és aki valaha ezeket az északamerikai vágóhidakat látta, amelyek pedig tisztaság, rend és közegészségügyi óvatosság tekintetében messze fölötte állanak a délamerikaiaknak, az fogalmat tud magának alkotni azokról a veszedelmekről, amelyek a tengerentuli hus behozatalával közegészségügyünket érhetik.

Egyébként a tengerentuli fagyasztott hus Anglia kivételével Európa egyetlen piacán sem volt képes tért hódítani, dacára azoknak a nagy költséggel járó reklámoknak, amelyekkel főképpen az északamerikai nagy husvágók a tengerentuli húst bevezetni akarták. Így különösen Páris élelmészének ellátására óhajtották az északamerikai nagy husfeldolgozó cégek a fagyasztott húst bevezetni. Armour & Társa, továbbá Swift cégek, amelyek Párisban roppant fényvel be rendezett irodát tartottak fenn, a lapok megfizetésével nagy reklámot csaptak az amerikai fagyasztott husnak. A párisi vásárcsarnokban, ahol pedig éppen a középosztálybeliek és a kisemberek mindennap megfordulnak, hogy napi konyhaszükségletüket beszerezzék, dacára, hogy az északamerikai fagyasztott húst nagyon olesón vesztegették és igen tetszetős módon állították ki, a nevezett cégek boldogulni nem tudtak, úgy hogy néhány évi meddő kísérletezés után a francia piacról kénytelenek voltak visszavonulni és ma már csak a Swift cég tart irodát, de az is csak zsirral és szalámifélékkel kereskedik.

De a fagyasztott husnak az európai fogyasztók szempontjából való alsóbb minőségéhez még az is hozzájárult, hogy az északamerikai s általában a tengerentuli államok ezen óriási méretű husvágóhidaiban a hus tartósságát nemcsak fagyasztással biztosítják, hanem vegyszereket is alkalmaznak a hus konzerválására, amely vegyszerek ismételen nagymértékű mérgezéseket idéztek elő. Így különösen az északamerikai Egyesült-Államoknak a kubai háborúban résztvevő hadseregében a konzerváló szerekkel kezelt hústól oly nagymértékű mérgezések következtek be, hogy amiatt a háború befejeztével nagyarányú per indult meg Amerikában, ami miatt a hadsereg ellátásának fő intézőjét állásától el is mozdították és az amerikai hadügyi kormány ezekkel a nagy husvágóhidakkal minden összeköttetést megszüntetett.

Ha tehát már az amerikai Egyesült-Államok nagy husvágóiban ilyen állapotok uralkodnak, ahol pedig kétségkívül a jobb állat- és közegészségügyi szolgálat következtében nagyobb gondal dolgoznak, mennyivel több veszedelmet rejt magában közegészségügyünkre a délamerikai államokból eredő fagyasztott hus forgalombahozása nálunk, amelyet az ottani primitív viszonyok között csak az üzlet érdekeinek szem előtt tartásával minden gondossággal, lelkiismeretességgel és tisztasággal mellőzésével állítanak elő.

A leghatározottabban kell tehát tiltakoznunk a tengerentuli hus behozatalának megengedése ellen és a leghatározottabban kell követelnünk, hogy úgy mint Németország és Franciaország, a fagyasztott hus behozatalát tilalmozza, ez a tilalom nálunk is teljes mértékben érvényesüljön. Annál inkább követelnünk kell ezt, mert mint az előzőekben kimutattam, a fagyasztott hus behozatala nemcsak hogy közegészségügyünket

mérhetetlen veszedelmeknek teszi ki, hanem egyáltalában nem alkalmas a kitűzött cél elérésére és a fagyasztott hus behozatalából senkinek sem lenne haszna, mint egyedül az osztrák hajóstársaságoknak, amelyeknek üzlete az osztrák ipar Argentínába irányuló kivitelenek emelkedése folytán élénkebbé vált és hasznukat azáltal akarják gyarapítani, hogy az iparcikkeket kivívó és üresen visszajövő hajóikat a fagyasztott hus behozatalával nagyobb mértékben hasznosítsák.

Amint tehát általában állást kell foglalnunk a tengerentuli fagyasztott hus behozatalának megengedése ellen, azonképpen sajnálattal vetünk tudomást arról, hogy a magyar kormány hozzájárult az osztrák kormányhoz azon intézkedéséhez, hogy Bécs piacára próbaképpen 2000 tonna fagyasztott hus Argentínából behozassék. Ennek a próbának semmi jelentősége sincs, mert kétségtelen az, hogy az argentinaiak lesznek olyan jó üzletemberek, miszerint ezen próbaküldeményt a legkiválóbb husnemekből fogják összeállítani és a hajóik fagyasztóiba teljesen frissen vágott húst fognak berakni, úgy hogy a próbaküldemény megérkezése alkalmával valószínűleg teljesen élvezhető hus fog beőnni, amelynek árát is már csak a reklám végett is oly alacsonyra fogják megszabni, hogy a további behozatalra Ausztriának kedvet csinálnak. Azonban az is egészen bizonyos, hogy egy ilyen nagy mennyiségű husnak a behozatala, amely körülbelül 7 ezer darab élő marhának felel meg, vagyis tehát nagyobb, mint amennyi a Romániának adott kontingensből a folyó év hátralevő hónapjaira esnek, próbaküldeménynek alig mondható. De különben is azt kérjük, hogyha a fent vázolt lehető kedvező körülmények között bejövő hus a bécsi fogyasztásnak megfelelő volna és arról a legjobb relációk volnának, a sikerült próba után mi alapján tudná a kormány az állandó behozatal megtiltását eszközölni? És továbbá, ha ez a hus minősége megfelelne az osztrák fogyasztók igényeinek, nagyon félünk attól, hogy amennyiben egészen bizonyos, hogy ár tekintetében nem lesz messze az idehaza produkált friss hús árától, hogy tehát az árkülönbözet nagyobbá tévessék, az osztrákok megnövekedett étvágya bizonyosan a vámtételnek további csökkentését fogja követelni és így félünk attól, hogy ez a próbaküldemény az osztrák és magyar kormány között állandó surlódásoknak fogja tárgyát képezni, amelyben szokás szerint a magyar érdek fogja a rövidebbet húzni.

Hogy mennyire igazolt az a félelmünk, hogy az argentinai próba húsoküldemény az osztrákok étvágyát a tengerentuli államok fagyasztott húsaitól csak növelni fogja, legjobban igazolja az a körülmény, hogy tudomásunk szerint már más délamerikai államok is törekszenek arra, hogy tőlük is fagyasztott húst, sőt élőállatot is behozható legyen. Tudomásunk szerint ugyanis egy nagy budapesti szállító cég kérvénye fekszik a kormány előtt, amelyben azt kéri, hogy próbaképpen engedessék meg neki Paraguay délamerikai államból a budapesti piacra 1000 q fagyasztott húsok és külön 100 darab élő szarvasmarhának levágás céljából való behozatala. Ezen kérvény indokolásában az említett szállító cég főképpen azt hozza fel, hogy Paraguay állattenyésztésének anyaga Délamerikában a legkiválóbb minőségű és hogy ennek következtében az onnét származó húsanyag a hazai fogyasztók igényeit nagyobb mértékben fogja kielégíthetni, mint az argentinai fagyasztott hús.

Mindezek folytán nem tudjuk helyeselni a kormánynak azt az intézkedését, hogy Ausztria kormánynak a próbaküldemény behozatalához megadott engedélyéhez hozzájárult. Szükséges tehát, hogy a gazdasági miniszter sorompóba lépjen, hogy a tengerentulról fagyasztott hús behozatalának tilalma, éppen úgy mint Németországban és Franciaországban, állat- és közegészségügyi szempontból továbbra is sértetlenül fenntartassék és hiszszük, hogy a magyar kormány a keleti államokkal kötött kereske-

delmi szerződésekből biztosított vámvédelmét a magyar mezőgazdaságnak a tengerentuli államokból eredő fagyasztott hus behozatalának megengedésével kijátszani engedni nem fogja. Ezek után van szerencsém a következő határozati javaslatot elfogadásra ajánlani:

Határozati javaslat.

Az OMGE. közgazdasági szakosztálya

1. a leghatározottabban tiltakozik általában az ellen, hogy a magyar kormány engedélyezze a tengerentuli államokból fagyasztott húsok a magyar-osztrák szerződéses vámterület piacaira való behozatalát.

A tengerentuli hus behozatala ellen nemcsak közgazdasági, hanem elsősorban állat- és közegészségügyi indokok szólnak. A tengerentuli hus behozatala ugyanis nemcsak teljesen illuzóriussá teszi a Balkán-államokkal szemben elért mezőgazdasági védelmet, hanem a tengerentuli államok állategészségügyi szervezetének hiányossága az állati és emberi betegségeknek behurcolását és elterjedését is nagy mértékben lehetővé teszi.

2. Sajnálattal vettük tudomásul, hogy a magyar kormány Argentínából Bécs piacára 20,000 q mennyiségű próbaküldemény behozatalának engedélyezéséhez máris hozzájárult, mert ez a nagy mennyiség, mely küldemény 7000 darab marha húsának felel meg, próbának nem is mondható és mivel ilyen próbának célja nem lehet egyéb, mint a fennálló tilalom kijátszása, mert továbbá a próbaküldeményekkel éppen úgy behurcolható az állati és emberi betegség Magyarország és Ausztria területére és mert végül egyedül csakis a hazai állattenyésztés nagybőrművű fellendülése képes a fogyasztás igényeit jól és olesón kielégíteni.

3. Az OMGE. feliratban keresse meg a földmivelésügyi minisztériumot, hogy a husbehozatali tilalom a tengerentuli államokkal szemben egész terjedelmében fenntartassék.

4. Az OMGE. jelen határozatának támogatására felkéri az összes gazdasági egyesületeket.

Löherer Andor szükségesnek jelzi, hogy az OMGE. szakosztálya legyen az a szerv, amely ezen sérelmes kérdésben megmutassa az egész érdekeltiségnek, hogy mi a helyes álláspont. Ezen a téren sajnálattal látja a főváros animozitását és azt az óriási agitációt, amelyet a főváros ezen kérdésben kifejtteni szándékozik, midőn monstre-csapatokat kíván a kormányhoz meneszteni, az országgyűlési képviselőket felháztitja, sőt a vidéket is sorompóba állítja az argentinai husbehozatal és egyáltalán a husbehozatal érdekében. Kérdi, kinek az érdekét védi a főváros; vajjon a tisztviselőknak vagy a középosztálynak, avagy a munkásosztálynak? Ugy véli szóló, hogy az egész kérdést az a szocialista akció indította meg, amely a munkabér, a sztrájkok szervezésével, külső agitációval igen nagy sikereket ért el.

Gyakorlati tapasztalataival igazolja szóló, hogy indokolatlan, miszerint a főváros ezt az óriási mozgalmat a munkásosztály érdekében indítsa meg azon ország közönsége ellen, mely a fővárost nagygyá tette és állandóan táplálja. Felmerült esetre hivatkozva reámutat arra, hogy tulajdonképpen a főváros lehetetlenné teszi a vidékről való husbehozatalát. Utal arra, hogy a hustermelés világszerte állandóan kevesbedik s hogy az nem áll arányban a népesség szaporodásával.

Foglalkozik szóló Aehrenthal expozéjával, melyben azt hirdette, hogy a Balkán-államokkal egyezségré törekszik, más oldalról azt hangoztatta, hogy ő csak a két kormány megegyezésével jár el. Ez iránt szóló aggodalmát fejezte ki.

Szóló szerint olyan helyzettel állunk szemben,

mely nyeny szocializáció képpen az hus elárul a termelő ódiomat s gitásba ipa A határ magáévá, es gösen" szó

Gy
és fert
gozik m
Az 50
RUDOLF

Az ORSZAG
könyvkiadó-
A GAZ
NEME

M
néven
haj, hog
ró ninc
szolgál
nyen ér
ismeret
alapon
A n
sitése n
sok fára
a nemes
é hető,
felkarol
delkező
ARA
VASZ
Megre
sági sz
pest, D

65268/
A k
1910 n
227
összes
választ
11 óra
Kisbér
Az 1
pénz
3-én
gatos
lembe
Az e
Buda
5937

mely nem természetes folyomány, hanem a szocializmusnak az eredménye és tulajdonképpen azt látjuk, hogy éppen azok, akik a hus elárulásából gazdagodnak, frontot csinálva, a termelőkre akarják háritani a husdrágaság ódiáját s az egész kérdést teljesen ferde világításba iparkodnak helyezni.

A határozati javaslatot készséggel teszi magáévá, csupán annak 3. és 4. pontjában a „sürgösen” szó közbeszurását kívánja.

Meskó Pál: Miután a kormány jól tudta, hogy a gazdakörök ellenzik az argentinai husbehozatalt és mindamellett hozzájárult ahhoz, hogy 20,000 q próbaküldemény behozassék s egyébként is miután a „Köztelek”-ben hosszabb idő óta megjelenő cikkek, nemkülönben a nyiregházai gazdagylülés révén módjában volt a gazdaközönségnek e kérdésben elfoglalt álláspontját megismerni: a „sajnálattal vette tudomásul” kitételt enyhének tartja s annak „kino-

san érintette egyesületünket” passzussal való pótlását javasolja.

Zselénski Róbert gróf elnök kimondja, hogy a szakosztály az előterjesztett határozati javaslatot Löherer és Meskó módosításaival fogadta el, vagyis hogy a javaslat 3. bekezdésében „Az OMGE. sürgős feliratban”, 4-ik pontjában ugyancsak „felkéri sürgösen”, 2-ik bekezdésében pedig „megülközéssel vette tudomásul” módosítások eszközöltessenek. Ezzel az ülés véget ért.

Gyorsmeszelő

és fertőtlenítő gép **többet** dolgozik mint **20 munkás** ecsettel!

Az 51. számú prospektust ingyen küldi

RUDOLF KRÁSA, Wien, VII., Kirchengasse 29.

Az ORSZAGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
könyvkiadó-vállalatában Most jelent meg:

A GAZDASÁGI NÖVÉNYEK

NEMESÍTÉSE Irta: Grabner Emil
● az orsz. m. kir. növény-
termesztési kísérleti ál-
lomás adjunktusa. : : :
● (227 oldal, 100 képpel.)

Manapság alig van jövedelmezőbb gazdasági üzemág, mint a növény-nemesítés vagy más néven: vetőmagtenyésztés, csak az a baj, hogy gazdáink ennek végrehajtásául módjáról nincsenek tájékozottak. Ezen feladatot kívánja szolgálni ezen munka, mely egyszerű, könnyen érthető módon, de teljesen kimerítően ismerteti a tárgyat úgy, hogy a nemesítést ezen alapon bárki is végrehajthatja.

A munkában ismertett növények nemesítése nem kíván nagy tőkebefektetést és túlsok fáradságot, az ott ismertett eljárásokkal a nemesítés sikere biztos és 5-6 év alatt eléhető, azért ezen növények nemesítésének felkarolása minden belterjes viszonyokkal rendelkező gazdának ajánlható.

**ARA FÜZVE 5 KORONA, TARTÓS
VAEZONKÖTÉSBE 6 KORONA.**

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Ujdonság! Most jelent meg!

A magyar-erdélyi fajta szarvasmarha standardja.

Írták:

**SZÁSZ FERENCZ, HREBLAY EMIL,
lovag SPERKER FERENCZ.**

1 korona 10 fillér

előzetes beiktatása mellett bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Allategészségtan

Allattenyésztő és állattartó gazdák használatára. Irta: Monostori Károly, 223 ábrával. Ara 7 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

NATJEČAJ.

Kod „Slavonskog gospodarskog društva” u Osijeku popuniti će se predvidivo početkom iduće godine, novo-kreirano **MIJESTO PREDSTOJNIKA TRGOVAČKOG ODJELA**. Pri popunjenju toga mjesta uzeti će se obzir samo na najvrstniju prvu silu. Molbe za to mjesto, koje se imadu do 5. prosinca t. g. podnijeti podpisanomu društvu, imadu sadržati, uz prepise odnosnih svjedočaba, podpuni curriculum vitae, naznaku o znanju jezika, te zahtjev glede visine plaće.

SLAVONSKO GOSPODARSKO DRUŠTVO

U Osijeku, dana 12. listopada 1910.

Podpredsjednik:

Tajnik:

Franjo Drag. Schmidt, v. r.

Đjuro pl. III, v. r.

5915

CAMPBELL

feltűnést keltő műve **AZ OKSZERŰ TALAJMŰVELÉSÉRŐL**

K. RUFFY PÁL fordításában; megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ara fűzve 3 korona 50 fillér, vászonkötésben 4 korona 50 fillér.

BÁNSZKY SÁNDOR
szobrászművész

világhírű alkotásai:

A KASZÁS

és a
MAGVETŐ

kaphatók **Koch Jenő** műöntödéjében
Budapest, VI., Szondy-utca 53/k.

Katalógus bérmentve. 5719/b

Szegődségi főkönyv

a szegődségi levelek szövegével, 25 ives terjedelemben K 2-50
szegődségi főkönyv, a szegődségi levelek szövegével, 50 ives terjedelemben K 4-—

szegődségi főkönyv, a szegődségi levelek szövegével, 100 ives terjedelemben K 7-—

Kaphatók a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

65268/IV. szám.

HIRDETMÉNY.

A kisbéri m. kir. ménesbirtok berkshirei sertésenyészetéből 1910 november 30-ig történő átvételi kötelezettség mellett mintegy **227 db kocza és 290 db ártány**, összesen tehát 507 darab, darabonként mintegy 47 kg. átlagsúlyu választott malacz eladása iránt folyó évi november 9-én délelőtt 11 órakor a ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében Kisbéren írásbeli ajánlati versenytárgyalás tartatik.

Az 1 koronás bélyeggel és a vételár 5%-ának megfelelő bánatpénzzel felszerelt ajánlatok legkésőbb **folyó évi november 9-én délelőtt 10 óráig a kisbéri ménesbirtok igazgatóságánál** benyújtandók, később érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az eladási feltételeket az igazgatóság kívánatra megküldi.
Budapest, 1910. évi október 15-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

5937

Ekek, szekérek, boronák, lógereblyék, függőleges malom, tengeriszártépő igen jutányos áron

eladó.

Hasonlóképpen egy egészen új, 8-as, Clayton & Shuttleworth eséplőgarnitúra és mindenféle gazdasági gépek és eszközök.

Bővebbet a **GAZDASÁGI TAKARÉKPENZTÁR RÉSZV.-TÁRS.**-nál

Nagyszalonán.

Levélbeni megkeresésre kocsi vár az állomáson.

5932

„Ásványi“ kukoricza- szártépőgép

„Ásványi“ kukoriczaszártépő.

eddig több mint 400 gép használatban.

Az egyedüli gép, mely a tengeriszárát minden részeiben a legtökéletesebben feltépi és amelylyel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felapríthatók és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető. Tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„NICHOLSON“

Arjegyzék és ismertetés

ingyen és bérmentve.

**gépgyár részvénytársaság
Budapest, VI., Váci-ut 17. szám.**

Üzleti könyvek és egyéb nyomtatványok

készítését elvállalja a „PÁTRIA“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság. Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

!! MEGJELENT !!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az O. M. G. E. igazgatója

a G. E. O. Sz. titkára

szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1911. ÉVI FOLYAMA.

A „Köztelek Zsebnaptár“ tizenhetedik évfolyama **teljesen átdolgozva** két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**

Megrendelhető a

„KÖZTELEK“

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

a birtokos
sorban és
dése s ké
ország k
jelenségei
tényt, hog
munkástö
állandó a
maga föld
találja me
és gazdat
kodni a n
népe otth
sen és va
falu határ
királyi az
nek megs
melylyel s
vezkedés

A nemz
óta készült
délután le
korántsem
ahogy azt
mert csak
vezett mur
még a legs
az egyébké
Pedig hata
napi tünte
ellen izgat
ságu plaká
egy agrári
szágra, kis
denkit, aki
ban. A ma
itt csak ag
ezért vánd
tizezrei és
elmondottál
kapzsísága
agráriusok
titás. Csak t
történt elők
csupa szito
ellen. Kun
esztendővel
Magyarorszá
nak nem ve
táplálékuk.
amikor az a
akkor a ma
dák megmoz
kedett, hogy
szágból. Mo
ember éhezil
féle intézke
ráriusok, az
fogadtak el,
drágaságnak
védelmező v
lik a népies
vonalanak fő
sülése érdek
sát az általa
segítségével.

A fogyas
Hangya köte
sitó szövete
közé a Han
száma 1909
842, szapor
év leforgása
ezidőszerint
kezetek üzle
bonyolódik
szaporodás k
300,702. Sz
értéke közel
1909. év vég
tulnyomó rés
kezetek árúke
volt. Az em
szövetkezetek
értéke 1.686,
talékalapok 2
tisztá nyeresé